

Thuishkomen in Ter Apel

Hedy en Johan Abeling groeiden beiden op in Ter Apel. Nu exposeren ze er voor het eerst samen, in het klooster. Ze maken totaal verschillende kunstwerken, maar de gemene deler is 'licht en verstillings', geheel in de sfeer van de kloosterlijke omgeving.

ILLAND PIETERSMA

‘Ik heb hier als kind wel gespeeld’, herinnert Johan Abeling (1953) zich nog goed. „Stiekem gevist in de vijver daar”, wijst hij naar buiten. Maar wat vooral indruk maakte, was het klooster zelf: „Dat had toch iets mystieks; zó'n oud gebouw, waar lang geleden échte monniken rondliepen ...”

En hoewel hij al vele jaren in de stad Groningen woont, blijft dit gebied een belangrijke inspiratiebron. Op bezoek bij de familie maakte hij altijd wel een ommetje in de omgeving. Fotocamera mee. „En soms later op de dag terug naar een bepaalde plek, omdat je weet dat het licht dan beter valt.”

KIKKERPERSPECTIEF

De bomen, de laantjes en de weggetjes in de schilderijen, vaak lijkt je ze te herkennen of daarnet nog, onderweg naar het klooster, gezien te hebben. Soms zijn de locaties heel specifiek, zoals de series over de Tempelbosweg of de Aa, die even buiten Ter Apel te vinden zijn. Dan is het weer meer algemeen: *Zomer*, *Avond*, of *Boomwal*. Maar in de sobere werken, waarin het altijd wel een beetje mistig is en het kleurenpalet ingetogen blijft, is elke keer de stijl van Abeling te herkennen.

„Je moet door het schilderij kunnen lopen”, vertelt hij er over. Dat doet hij zelf ook. „Tijdens het schilderen struin ik dan bijvoorbeeld daar achter, tussen die boompjes”, gebaart hij richting het midden van een schilderij. „Ik ruik het bos ook. Als ik zulke ervaringen niet heb, dan zit het niet goed.”

Opvallend is vaak ook het lage zichtpunt, zodat je bij een hek of een landschap niet ziet wat zich daarachter bevindt. „Als ik een foto maak, ga ik meestal door de knieën”, verklaart Abeling dit kikkerperspectief. „Het nodigt je uit om het tafereel in te gaan en te ontdekken, wat daar verderop gebeurt.”

Hedy Abeling, *Consolaré 02*

Kunstenaarspaar Hedy en Johan Abeling exposeren hun werk in het klooster van Ter Apel.

FOTO: COR LASKER

Hij schildert geen mensen of dieren. Maar wel keert vaak een bijzonder huisje terug. Dat bestaat echt en staat in de drukke stad Groningen. Maar Abeling plaatst het in telkens andere landschappen en schildert het vanuit verschillende hoeken. Het oogt wat desolaat en mysterieus. „En jij mag zelf bedenken wie daar woont of werkt en wat ze doen.”

VERBINDING

Hedy Abeling (1965) groeide op 'op twee steenworpen afstand' van het klooster. „Het heeft altijd deel uitgemaakt van mijn leven. Het is een historische plek. Hier ligt de geschiedenis van onze voorouders. Toen wij uitgenodigd werden om in dit kerkelijke gebouw te exposeren, wilde ik iets met heili-

Johan Abeling, *Zomer*

FOTO'S: MUSEUM KLOOSTER TER APEL

Johan Abeling, *De stilte II*

genbeelden”, vertelt de keramiste. Niet zozeer het heilige in goddelijke zin, maar meer in verbondenheid van mensen onderling.

Zij werkt in het onderwijs en maakt daarnaast al vele jaren mens- en dierfiguren. Maar daar kwam in 2017 verandering in, toen ze haar eerstegraads bevoegdheid wilde halen. „Terug aan de academie kwam de kunstenaar weer in mij boven. Mijn begeleiders daagden mij uit om het figuratieve los te laten. Op een gegeven moment zat ik allemaal repen te maken van klei. De docenten vonden dat het niet opschoot, maar ik vond dat ik lekker bezig was.”

Ze maakte er abstracte, bijna wiskundige vormen van. Voor Hedy Abeling staan ze voor de moleculaire wereld of ook voor het universum, en vooral de verwondering daarover. „Het ontstaan van alles, bijvoorbeeld, terwijl er eerst niets was. Het is allemaal heel filosofisch en het gaat over het heelal, waarin van alles is, of een molecuul, waarin je bijna niets vindt, en ondertussen ben je met iets heel aards bezig: klei.”

Dergelijke tegenstellingen komen terug in haar beelden. „Ik wilde hier mijn oudere werk combineren met mijn nieuwe; eigenlijk iets bij elkaar brengen, wat niet bij elkaar kan: abstract en figuratief, geometrische en organisch, open en gesloten.”

Ze wilde hoge beelden maken, die in deze grote ruimte passen. Daarom staan de meeste sculpturen op sokkels, die bewerkt zijn of nissen bevatten die ook in het klooster te vinden zijn. Bij een aantal beelden zit er een soort krans om het hoofd. Is dat een variatie op het aureool, dat oude heiligenafbeeldingen wel hebben? „Zo zou je dat wel kunnen zien.

‘De docenten vonden dat het niet opschoot, maar ik vond dat ik lekker bezig was’

Maar het geeft ook aan, dat je hoofd niet zo gesloten is, als we denken. Je gedachten gaan maar door. Eigenlijk staan we meer in verbinding met alles en iedereen om ons heen dan we beseffen. Ik moet ook wel denken aan bomen die met elkaar verbonden zijn door mycelium, schimmels onder de grond. Dat vind ik toch wel zo bijzonder.”

SCHENKING

De aanleiding voor deze tentoonstelling komt van twee schilderijen van Johan Abeling waarop het klooster is afgebeeld. Hij heeft ze enkele jaren geleden aan het klooster geschonken. „Je wordt ouder, en dan ga je nadenken over wat er later met jouw kunstwerken gebeurt. Daar wil ik Hedy niet mee belasten. Dus heb ik deze schilderijen aan het klooster gegeven. Ik kom hier zelf uit deze omgeving. Deze kunstwerken horen bij dit gebouw. Deze schilderijen zijn terug naar huis gekomen.”

Licht en verstillings, Hedy Abeling en Johan Abeling. T/m 16 maart in Klooster Ter Apel, Boslaan 3-5 (open di-za 11-17 uur, zo 13-17 uur)